

Co jsou rozkvetlé louky a jak jich dosáhneme

Iva Machová, Karel Kubát

Workshop Hrádek nad Nisou

Kooperační síť "Kvetoucí louky" / Sieć współpracy "Kwitnące Łąki"
CZ.11.4.120/0.0/0.0/20_032/0002849

Osnova

1. terminologie
2. cíl
3. zásady
4. zkušenosti z česko-německého projektu „Rozkvetlé louky“

Kvetoucí louky - módní dekor

Terminologie

- **Krajinný trávník** – umělá kategorie zahrnující dlouhodobá travní nebo travinobylinná společenstva s neprodukční funkcí a s různou mírou stability
- **Trvalý travní porost** je plocha (zanesená v zemědělském půdním fondu), pokrytá směsí trav, bylin a bobovitých rostlin. Může být přirozený, polopřirozený ovlivněný činností člověka nebo zcela umělý.
- **Louka** – porost udržovaný kosením většinou 1–2x ročně (občasné pasení)
- **Pastvina** – porost udržovaný pastvou zvířat (hospodářským zvířat) (seč nedopasků)
- **Intenzívně využívaný trávník** – porost s častým kosením (více než 3x ročně)
- **Technický trávník** – specifický typ porostu (nesplňující podmínky žádné z výše uvedených kategorií např. golfový trávník)

Terminologie

- Porost **nenapodobuje přirozená společenství** bylin, účelem je vytvořit prostor s porostem kvetoucích rostlin. Jde o stylizaci louky, jedná se o **směs s okrasnými rostlinami** a zahradními varietami (květinové záhony).
- **Květinový trávník** v zahradnické praxi znamená druhově pestrý, méně udržovaný trávník. Tyto porosty **mají napodobovat přirozená společenství** bylin. Je tvořen(a) druhy s ohledem na podmínky stanoviště a účel založení trávníku.
- **Kvetoucí louka** – je přírodní společenství tvořené trávami, bobovitými rostlinami a kvetoucími bylinami. Je to náhradní společenstvo místo původních listnatých a smíšených lesů.

Pohanka obecná, svazenka vratičolistá

Květinový trávník: Mníšek u Liberce, Frýdek-Místek

Farské louky u Volfartic

Cíl

- Nutno zvolit, který typ porostu chceme vytvořit
- **1. květinový trávník** – umělý porost, trávy i byliny, především nápadně kvetoucí druhy bylin, vytrvalé i jednoleté, nepůvodní, okrasné, estetická hodnota, neprodukční
- **2. kvetoucí louka** – přirozený porost, tvořený kvetoucími druhy bylin a trav, v souladu s přírodními podmínkami, maximálně plní ekologické funkce (protierozní, biodiverzita rostlin i živočichů, zadržování vody..), produkční funkce

Výhody

- **1. květinový trávník:** okrasný efekt se dostaví již během 1. roku, jednoduchý postup vytvoření dle návodu na osivu, snadno vysvětlitelný občanům s použitím reklam prodejce
- **2. kvetoucí louka:** stabilní po celá desetiletí, z dlouhodobého hlediska levná, produkční (zelené krmení, seno), plní ekologické funkce (ochrana půdy – vytrvává přes zimu, vsakování vody, kvalita vody, prostor pro další organismy - živočichy, prostor pro mikroorganismy, esteticky kvalitní)

Nevýhody

- **1. květinový trávník:** finančně náročný při založení (půdní substrát, zpracování půdy – stroje, lidská práce, nákup osiva, odplevelení výsevu), finančně náročný pro každoroční údržbu, nutný dosev, hnojení, herbicidy, vnášení nepůvodních druhů (genů)
- **2. kvetoucí louka:** vyšší porost s dominancí trav může v intravilánu vyvolat u občanů kritiku (vychází z neinformovanosti), nemůže být v místě časté chůze, v místě her dětí, zátěže

Založení květinového trávníku

- 1. likvidace původního porostu (mechanicky, chemicky)
- 2. zpracování půdy (rytí, orba, zlepšení půdy např. organický kompost, naopak u na dusík bohaté půdy dojde k pokosení a odstranění biomasy, hluboká orba)
- 3. setí osiva (do 0,5 cm hloubky), uválcování
- 4. nezavlažovat nebo jen v případě přisušků po vyklíčení
- 5. první kosení na výšce ca 20 cm
- 6. vyplet
- 7. na podzim pokosit
- 8. dosívat v dalších letech

Krušné hory

Krušné hory

Pěstování kvetoucí louky

- 1.vybrat **zdrojovou louku** pro osivo (přírodní podmínky podobné cílovému stanovišti, podobný management, blízká poloha)
- 2.vyšší biodiverzita, přenos druhů uvnitř jejich areálu
- 3.vegetační typ zdrojové louky shodný s cílovým porostem
- 4.zvolit metodu **sběru osiva** (v přirozených porostech dozrává osivo postupně - mozaikovitá seč, různé typy porostů dozrávají v různém termínu, více semen dvouděložných rostlin je v období přezrávání trav, ruční sběr semen, vysávání ze zralých porostů nebo z povrchu půdy)

Pěstování kvetoucí louky

- 5. cílovou louku nutno pokosit ca na 3 – 5 cm výšky původního porostu a porost narušit (motyka, hrábě, brány, rotavátory)
- 6. vytrvalé, plevelné druhy odstranit vláčením, herbicidy, živinami velmi bohaté porosty často kosit (3 – 4x ročně), biomasu odstranit
- 7. dosev na podzim nebo na jaře (březen – květen), na povrch půdy
- 8. kosení po zapojení porostu, kosit na ca 10 cm

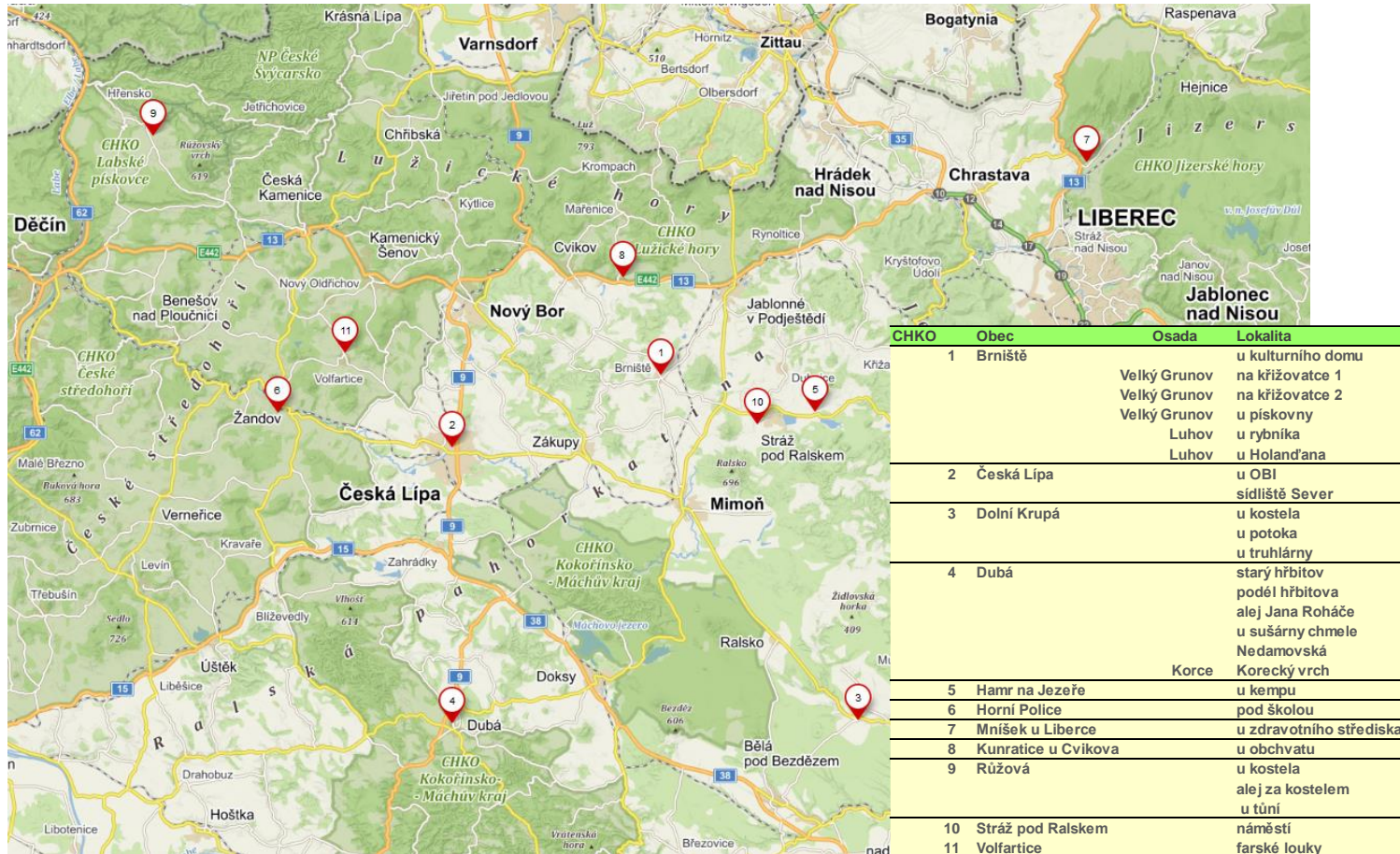
Kvetoucí louky - limity

- Bohatě kvetoucí louku nelze vytvořit z běžného trávníku pouhým omezením počtu kosení
- Vznik kvetoucí louky trvá několik let
- Neúspěšná může být i snaha dosít trávník směsí semen pro květnaté louky, komerční směsi nejsou z lokálních zdrojů (jen v Rakousku, Německu, Švýcarsku – přírodní semenné oblasti)

Kvetoucí louky - limity

- Hnojení a odvodňování travních porostů vede ke zvýšení produkce biomasy, ale ke snížení druhové pestrosti
- Absence hospodaření vede k zarůstání dřevinami (křoviny, les)
- V krajině převládají kulturní louky, pole trávy, proto chybí přirozené zdroje luční biodiverzity

Lokality v česko-německém projektu Rozkvetlé louky

Louky v projektu - Rozkvetlé louky

Management – *Rhinanthus* sp.

Témata v projektu

- Problematika luk (historie travních porostů, současný stav, příčiny)
- Typy lučních porostů (názvy, charakteristiky, přírodní podmínky, druhová skladba)
- Invazní druhy rostlin (charakteristika druhů, způsoby likvidace)
- Biodiverzita (druhy typické pro suché, vlhké a kulturní louky)

Faktory ohrožující vznik luk

T1.6 vlhká tužebníková lada
T3.5 acidofilní suché trávníky

zlatobýl obrovský, křídlatka japonská

